

Vlaams
Parlement

ingediend op **505** (2015-2016) – Nr. 3
13 november 2015 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Jan Durnez

over de nota van de Vlaamse Regering

ingediend door viceminister-president Hilde Crevits

Conceptnota Deeltijds Kunstonderwijs

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Kathleen Helsen.

Vaste leden:

Vera Celis, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck,
Miranda Van Eetvelde;

Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, Kathleen Helsen;

Ann Brusseel, Jo De Ro;

Caroline Gennez, Tine Soens;

Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Peter Persyn, Grete Remen, Axel Ronse, Willy Segers, Ann Soete, Manuela Van Werde;

Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;

Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;

Katia Segers, Steve Vandenberghe;

Elke Van den Brandt.

Documenten in het dossier:

505 (2015-2016) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

– Nr. 2: Verslag over hoorzitting

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door minister Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs	4
1.	Het deeltijds kunstonderwijs op heden.....	4
2.	Nood aan een eigen niveaudecreet.....	4
3.	Drie doelstellingen voor het dko van de toekomst	4
4.	Tien krachtlijnen.....	4
4.1.	Krachtlijn 1: een sober en helder niveaudecreet.....	4
4.2.	Krachtlijn 2: actualiseren van de einddoelen.....	5
4.3.	Krachtlijn 3: actualiseren van de opleidingsstructuur	5
4.4.	Krachtlijnen 4 en 5: opheffen van de programmatiestop en optimaal gebruik van de bestaande budgettaire ruimte	5
4.5.	Krachtlijn 6: stimuleren van de samenwerking met het kleuter- en leerplichtonderwijs	5
4.6.	Krachtlijn 7: stimuleren van samenwerking met de lokale culturele actoren, amateurkunsten, kunsteducatieve organisaties en kunstinstellingen	6
4.7.	Krachtlijnen 8 en 9: aanpakken van de planlast	6
4.8.	Krachtlijn 10: anticiperen op de personeelsgevolgen.....	6
5.	Verdere timing	6
6.	Verhoogde doelgroepentoegekankelijkheid van het dko	7
II.	Bespreking	7
1.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	7
1.1.	Tussenkoms van Katrien Schryvers	7
1.2.	Tussenkoms van Jo De Ro.....	7
1.3.	Tussenkoms van Caroline Gennez	8
1.4.	Tussenkoms van Jan Durnez	9
1.5.	Tussenkoms van Ann Brusseel.....	9
1.6.	Tussenkoms van Vera Celis	9
1.7.	Tussenkoms van Kathleen Krekels.....	10
1.8.	Tussenkoms van Kathleen Helsen.....	10
2.	Antwoorden van de minister.....	11
	Gebruikte afkortingen	13
	Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	
	Bijlage 1: Powerpointpresentatie van minister Hilde Crevits	
	Bijlage 2: Advies van de Vlaamse Onderwijsraad	

In de Commissie voor Onderwijs lichtte minister Hilde Crevits op donderdag 29 oktober 2015 de door haar ingediende conceptnota Deeltijds Kunstonderwijs toe. Ze maakte hierbij gebruik van een powerpointpresentatie die terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be. Voorafgaandelijk aan deze bespreking, meer bepaald op dinsdag 20 oktober 2015, had de commissie reeds een hoorzitting over de conceptnota gehouden met academici, vertegenwoordigers van de directeurs van de academies, vertegenwoordigers van de leerkrachten dko, en de algemeen directeur van de Onderwijsschool van Steden en Gemeenten (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 505/2). Eveneens op 20 oktober bracht de Vlaamse Onderwijsraad – op vraag van de minister – een advies uit over de conceptnota Deeltijds Kunstonderwijs. Het advies in kwestie werd gepubliceerd op 23 oktober 2015 en is eveneens terug te vinden op de dossierpagina van dit document.

I. Inleidende uiteenzetting door minister Hilde Crevits, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs

1. Het deeltijds kunstonderwijs op heden

Minister *Hilde Crevits* opent haar uiteenzetting met de vaststelling dat elke dag meer dan 5000 leerkrachten en directeurs in 168 Vlaamse en Brusselse academies aan meer dan 172.000 leerlingen een kwaliteitsvolle dko-opleiding geven. Niet minder dan 268 steden en gemeenten hebben een dko-aanbod binnen hun grenzen. Hun traditie van meer dan 250 jaar dwingt respect af. De afgelopen 25 jaar is het leerlingenbestand, waarin alle leeftijden vertegenwoordigd zijn, sterk toegenomen. Een aandachtspunt hierbij is wel dat de academie vooral in trek blijft bij de blanke middenklasse, wat verbreding van het leerlingenbestand nodig maakt.

2. Nood aan een eigen niveaudecreet

Omdat dit het enige onderwijsniveau zonder eigen decreet is, de bestaande regelgeving niet altijd even actueel is en door haar rigiditeit de bewegingsruimte en de creativiteit van het dko beperkt, wil de regering komen tot een niveaudecreet dat maatschappelijk en cultureel relevant onderwijs garandeert. Om er een hefboom tot cultuurparticipatie van te maken, besliste de minister ook met haar collega van Mobiliteit, Ben Weyts, om het project dynamoOPWEG met vijf jaar te verlengen. Het hoeft verder geen betoog dat dko ook een belangrijke rol speelt in het ontdekken en koesteren van artistiek talent.

3. Drie doelstellingen voor het dko van de toekomst

Als aanzet voor het toekomstige niveaudecreet heeft de Vlaamse Regering in de voorliggende conceptnota drie ambitieuze doelstellingen geformuleerd, te weten: de vereenvoudiging van de regelgeving tot een sober en helder niveaudecreet, de verankering van het dko als volwaardig niveau in Onderwijs (waarbij er een civiel effect gekoppeld wordt aan het behalen van het diploma) en, last but not least, de verbinding maken met het kleuter- en leerplichtonderwijs en met de amateur- en professionele kunsten.

4. Tien krachtlijnen

4.1. Krachtlijn 1: een sober en helder niveaudecreet

Daarop overloopt de minister de tien krachtlijnen waarin de doelstellingen werden vertaald. Het sobere en heldere niveaudecreet draait rond het personeel – leerkrachten en directeurs – waarvan ze erkent dat het zelf het best geplaatst is om de noden te kennen. De minister wil hen dan ook een duidelijk werkkader bieden,

waarbij ze heel in het bijzonder de vermindering van de planlast bij de opmaak van allerlei aanvraag- en afwijkingsdocumenten noemt.

4.2. Krachtlijn 2: actualiseren van de einddoelen

Het deeltijds kunstonderwijs kent op vandaag enkel de door de inspectie vastgelegde minimumleerplannen uit 1990. Tweede krachtlijn is daarom de ontwikkeling van einddoelen, die sober moeten zijn om ruimte te laten voor eigen invulling door leerplanmakers, directeurs en leerkrachten; actueel, om aan te sluiten bij de dynamiek die leeft binnen het dko; en consistent door te vertrekken vanuit één referentiekader: het studieprofiel kunstonderwijs. Er is op dit moment immers te weinig samenhang tussen de genoemde minimumleerplannen van de verschillende studierichtingen. Het profiel in kwestie bestaat uit zes competenties waarover iedere afgestudeerde best beschikt: individuele gedrevenheid, creëren en drang tot innoveren, inzetten van vakdeskundigheid, onderzoeken, relaties opbouwen en samenwerken, en presteren.

4.3. Krachtlijn 3: actualiseren van de opleidingsstructuur

De Vlaamse Regering wil niet alleen de sterkte(s) bewaren van de rijke waaier aan opleidingsmogelijkheden op het vlak van inhoud en niveau, maar wil ook, door de actualisering van de opleidingsstructuur, het dko klaarmaken voor de toekomst. Derde krachtlijn is daarom het enten van de opleidingsstructuur op de einddoelen. Op dit moment wordt bestudeerd of leertrajecten flexibeler georganiseerd kunnen worden, of de academies hun lessenroosters zelf vorm kunnen geven en hoe men kan inspelen op eigenheid en talent van leerlingen. Doel is om alle bestaande opleidingen een plaats te geven in de nieuwe structuur, zonder grote personeelsverschuivingen.

De dialoog met het veld is volop bezig en wordt ook nog verder gepland. Zo bleken de directeurs en onderwijsverstrekkers het er unaniem over eens te zijn dat er naast muziek, woord, dans en beeldende kunsten geen vijfde pijler media moet komen, omdat men die veeleer ziet als cross-over tussen de vier studierichtingen. De opleidingen media zullen, in verder overleg met de sector, dan ook een gepaste plaats krijgen in de geactualiseerde structuur. De directeursverenigingen VerDi en Codibel werken samen met de onderwijsverstrekkers ook aan een voorstel tot vernieuwde opleidingsstructuur waarbij ze onder meer voorstellen de instapleertijd voor muziek en woord te verlagen naar zes jaar, zonder dat dit zeer grote budgettaire consequenties hoeft te hebben. Dit voorstel zou rond het herfstreces klaar moeten zijn.

4.4. Krachtlijnen 4 en 5: opheffen van de programmatiestop en optimaal gebruik van de bestaande budgettaire ruimte

De sinds 2011 bestaande programmatiestop maakt uitbreiding van het opleidingsaanbod zeer moeilijk. Het aanvragen van een uitzondering brengt behoorlijk veel planlast mee. Daarom wil de minister, als volgende krachtlijn, werk maken van een programmatieregelgeving die een goed verspreid en toegankelijk dko garandeert. Ze wijst er in dat verband ook nog op dat de participatiekans sowieso stijgt waar er een aanbod bestaat. Hierbij dient vanzelfsprekend gezocht te worden naar een goed evenwicht tussen het faciliteren van de sectordynamiek enerzijds en de budgettaire beheersbaarheid van een en ander anderzijds.

4.5. Krachtlijn 6: stimuleren van de samenwerking met het kleuter- en leerplichtonderwijs

Verder is het voor minister Crevits cruciaal dat de samenwerking tussen dko en leerplichtonderwijs versterkt wordt. Sinds jaar en dag lopen er projecten kunstinitiatie

en muzische vorming, die leerlingen uit het leerplichtonderwijs die niet allemaal even gemakkelijk met het dko in contact komen door, bijvoorbeeld, hun kansarme of allochtone achtergrond, de kans bieden om van het dko te proeven. Bijkomend voordeel is dat de leerkracht uit het leerplichtonderwijs bijkomende competenties verwerft in de samenwerking met zijn dko-collega, wat in het bijzonder bevorderlijk is voor het halen van de eindtermen muzische vorming.

Omdat de instroom in het dko van leerlingen uit scholen die aan dergelijke projecten deelnemen, significant hoger blijkt, wil de minister de tijdelijke projecten inschrijven in de organieke structuur, waarbij het de schoolbesturen uit leerplichtonderwijs en dko vrij staat om al dan niet samenwerking aan te gaan.

Nog los daarvan, laat de minister opmerken dat naast de vele positieve punten, de evaluatie van de pilootprojecten ook wel leert dat competentiegericht werken voor veel leerkrachten een grote uitdaging blijft. Vooral zij die nog weinig vertrouwd zijn met nieuwe concepten, hebben concrete, liefst visuele praktijkvoorbeelden en ondersteuning op het terrein nodig.

4.6. Krachtlijn 7: stimuleren van samenwerking met de lokale culturele actoren, amateurkunsten, kunsteducatieve organisaties en kunstinstellingen

Nog in dit verband wil de minister verder ook inzetten op samenwerking tussen het deeltijds kunstonderwijs en de lokale, culturele actoren, amateurkunsten en kunsteducatieve organisaties en instellingen. Zij bekijkt samen met haar collega bevoegd voor Cultuur, Sven Gatz, de mogelijkheden tot versterking van de dialoog tussen Onderwijs en Cultuur, waarbij ze als basisbeginsel complementariteit naar voren schuift in de plaats van de op vandaag bestaande concurrentie. Ook het delen van infrastructuur is in deze een opportuniteit.

4.7. Krachtlijnen 8 en 9: aanpakken van de planlast

Ter verlichting van de planlast kan de inschrijving van leerlingen met recht op verminderd tarief aanzienlijk vereenvoudigd worden. Dit kan bijvoorbeeld door dat recht te koppelen aan dat op een studiebeurs, hetgeen de bewijslast in niet geringe mate zou verminderen. Samen met haar collega bevoegd voor Financiën, Annemie Turtelboom, bekijkt ze ook hoe de complexe geldstromen tussen de academies en de Vlaamse overheid vereenvoudigd kunnen worden.

4.8. Krachtlijn 10: anticiperen op de personeelsgevolgen

Een laatste krachtlijn is de blijvende erkenning van het dko-personeel als onderwijspersoneel, dat onder de betreffende rechtspositieregeling valt. Op vraag van de sector zelf heeft het aan de gang zijnde loopbaandebat dan ook effect op hen. De minister verzekert ook dat er, waar nodig, overgangsmaatregelen komen.

5. Verdere timing

Het is de bedoeling klaar te zijn met het niveaudecreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten tegen 1 september 2018. Tot juni 2016 loopt de beleidsvoorbereiding: dat wil zeggen het vormgeven en afstemmen van het concept in overleg met sector en parlement. Daarna worden de decreettekst en de uitvoeringsbesluiten geschreven. Tegen januari 2018 zou het ontwerp van decreet het parlementaire stadium gepasseerd moeten zijn. De uitvoeringsbesluiten volgen dan enkele maanden later. Daarna kan de voorbereiding van de sector starten.

6. Verhoogde doelgroepentogankelijkheid van het dko

Verhoging van de toegankelijkheid is een grote zorg. Er zijn immers onmiskenbaar sociale, culturele en financiële drempels. De minister wijst dienaangaande op de diverse reeds bestaande initiatieven tot verbreding, zoals het recht op verminderd inschrijvingstarief en het inspelen op de multiculturele samenleving door het aanbieden van instrumenten als saz, bandoneon en oed.

Ze wil ook werk maken van een intensere samenwerking met het kleuter- en leerplichtonderwijs. Van belang is ook dat academies zich door de grotere programmatievrijheid kunnen inbedden in het lokale weefsel, zonder dat daarvoor een grote papierwinkel nodig is. Zij onderstreept tot slot nogmaals het belang van overleg, ook met de cultuursector, dat al volop aan de gang is.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkoms van Katrien Schryvers

Katrien Schryvers treedt bij dat de realisatie van de hervorming binnen één legislatuur een strakke timing vereist, waarbij ze herinnert aan eerdere conceptnota's, die verdronken in uitvoerigheid en details. Haar fractie staat achter de grote doelstellingen die de minister naar voren schuift. Zij vernam tijdens de hoorzitting van 20 oktober 2015 dat de nota ook goed onthaald wordt op het terrein, al kan hij door budgettaire beperkingen niet aan alle, reeds lang gekoesterde verwachtingen, zoals een specifieke infrastructuursubsidie, voldoen. Het lid waardeert die eerlijkheid en wijst daarbij ook op de noden van het leerplichtonderwijs. Anderzijds biedt multifunctionaliteit een perspectief. Terecht wordt ook de lijn van de vereenvoudiging van regelgeving doorgetrokken.

Verankering binnen Onderwijs is van groot belang en maakt de regelgeving, die toch veel middelen vergt van Vlaanderen en vooral van steden en gemeenten, minder vrijblijvend. Ook zij gelooft in de wederzijdse bevruchting binnen Onderwijs (dko en kleuter- en leerplichtonderwijs) en tussen Onderwijs en Cultuur. Er zijn al heel goede voorbeelden van samenwerking, die in de plaats komt van concurrentie. Die moeten verder gestimuleerd worden.

Het lid kijkt uit naar de voorstellen voor muziek en woord vanaf zes jaar en zou het betreuren mochten de creatieve oplossingen die de sector succesvol uitprobeert in proefprojecten geen vervolg kennen. Iedereen is het er over eens dat de ruimte voor de lokale invulling van de programmatie op dit moment te stringent is, maar hoe kan de nagestreefde grotere vrijheid binnen het budgettaire kader gehouden worden? Opheffing van de programmatiestop gaat grote verwachtingen wekken, voorspelt ze.

Hoe ziet de minister de toekomst van de kunstacademies, waarvan de werking thans zeer verscheiden is? Het lid pleit er ook voor enig evenwicht te bewaren tussen het sociale tarief en de normale bijdrage, want bij een te groot verschil wordt het erg moeilijk voor wie juist buiten het eerste valt. Tot slot vraagt ze aandacht voor de HIVA-conclusie dat niet alleen geld een rol speelt bij ondervertegenwoordiging, en voor het stimuleren van de evolutie naar inclusie van mensen met beperkingen, waarvan zij mooie voorbeelden kent.

1.2. Tussenkoms van Jo De Ro

Jo De Ro waardeert de toon in de aanhef van de nota, waarin ook de inspanningen van de lokale besturen worden erkend en het belang van de leerkrachten wordt

onderstreept. Hij sluit zich aan bij het voornemen om hen meer ruimte te geven voor een eigen beleid, maar wijst er meteen op dat dit voor veel besturen financieel steeds moeilijker wordt. Zorgwekkend is overigens ook dat directies soms slechte punten krijgen van de inspectie voor medegebruik, terwijl dat juist vaak de enige manier is om het tekort aan lokalen op te vangen.

Wat bedoelt de minister precies met de efficiëntere inzet van middelen binnen het dko-budget? Zijn er academies of disciplines die er beter dan andere in slagen de socio-economische of andere drempels te verlagen? Verder vindt het lid dat de samenwerking tussen lokale actoren best nog wat ambitieuzer mag. Zijn ervaring leert dat er nog te veel overlapping is, terwijl men elkaar vrijstellingen zou kunnen toekennen. Hij merkte tot zijn vreugde ook op dat de toelichting van de minister over het onderzoek naar de vereenvoudiging van geldstromen verder gaat dan de nota zelf. Is er een gunstige evolutie op dit vlak? Tot slot suggereert hij proefprojecten, bijvoorbeeld een per provincie of onderwijszone, waarin Onderwijs en Cultuur samen middelen voor infrastructuur aanreiken.

1.3. Tussenkoms van Caroline Gennez

Ook de fractie van *Caroline Gennez* is tevreden dat het deeltijds kunstonderwijs tijdens deze legislatuur kan hervormd worden. Studies wijzen immers uit dat dko-leerlingen ook betere resultaten halen in het leerplichtonderwijs. Voor maximale leerwinst moet volgens haar dan ook ingezet worden op een zo inclusief mogelijk dko. Onderwijs leidt niet alleen talenten voor de economie op maar ook burgers voor de samenleving. Kunst leert de wereld met andere ogen te zien.

Het lid vindt het goed dat de nota opteert voor nauwere samenwerking tussen dko en leerplichtonderwijs, waar beide trouwens ook om vragen. Het lid stelt voor om goede praktijken uit het buitenland in kaart te brengen, net zoals VerDi dat vorige legislatuur al deed voor zijn discipline. Heel goed zijn ook het streven naar vereenvoudiging van de regelgeving in één niveaudecreet en naar meer lokale autonomie. Verder steunt haar fractie het idee van multidisciplinariteit en de toegankelijkheid voor kleuters, waar die overigens ook vanzelf tot stand komt. In elk geval pleit zij ervoor om, anders dan nu het geval is, voor alle disciplines instap vanaf zes jaar mogelijk te maken.

Het viel haar fractie wel op dat de nota niets zegt over de doorstroming naar het hoger onderwijs, terwijl het van belang is om ook daarover een visie te ontwikkelen. In het hoger kunstonderwijs is daar vraag naar. Een dergelijke koppeling vraagt om een betere samenwerking met de lerarenopleiding in de kunsten, die moet betrokken worden in de hervorming. Men kan daar nu al op inzetten door navorming van het huidige korps in zowel dko als leerplichtonderwijs.

Een actief diversiteitsbeleid is nodig ten aanzien van etnisch-culturele minderheden en sociaal zwakkere categorieën. Sociaal-culturele innovatie en inspiratie moet primeren op de economische instrumentaliteit, stelde – tijdens de hoorzitting die op 20 oktober doorging – onderzoeker Dries Vanherwegen, die daarbij sterk de nadruk legde op financiële toegankelijkheid. Als goede praktijk om de kosten zo laag mogelijk te houden noemt het lid samenaankoop van materiaal.

Haar fractie waardeert het vertrouwen dat men wil geven aan steden en gemeenten, maar stelt de vraag of ze daar wel voldoende voor worden ondersteund. Zullen zij voortaan meer moeten doen met minder of zal de Vlaamse Regering de middelen laten volgen op nieuwe projecten of de uitbreiding van de programmatie? Verder vindt haar fractie dat ook dko toegang moet krijgen tot de middelen voor scholenbouw. In dat verband sluit ze zich aan bij het pleidooi van collega Jo De Ro om de houding van de inspectie ten aanzien van dubbelgebruik aan te pakken. Op het vlak van studietoelagen en de sociale tarieven is volgens haar verbreding mogelijk.

Verder zou de maatstaf voor de organisatie van een academie niet het inwoneraantal maar het aantal kandidaat-leerlingen moeten zijn.

Sp.a breekt ook een lans voor GOK en leerlingenkenmerken als basisfinanciering voor dko, en voor de samenwerking tussen dko en leerplichtonderwijs in de buitenschoolse kinderopvang. Tot slot pleit zij met de Vlor voor toegankelijkheid van het dko voor leerlingen met specifieke behoeften en zorgnoden.

1.4. Tussenkost van Jan Durnez

Jan Durnez meent dat wat voorligt de spreekwoordelijke 'humus' biedt voor een rijke groei en bloei. Wat trouwens ook grotendeels bevestigd wordt in het advies dat de Vlaamse Onderwijsraad nog maar pas heeft uitgebracht over de concept-nota.

Verbinden, vereenvoudigen en verankeren zijn de drie grote actiebegrippen en ook verbreden is doorheen de hele nota aanwezig (net zoals bij andere discussies, als daar zijn de brede eerste graad en de brede school). De partners hierbij gaan van arbeidsmarkt, over amateurkunsten en hoger kunstonderwijs tot levenslang leren (bij dat laatste gaat het overigens zowel om 'kunnen leren' als 'leren kunnen').

Het spreekt voor zich dat niet alles overal kan worden aangeboden, maar alles moet wel in elke regio bereikbaar zijn, wat afspraken vereist (onder andere qua infrastructuur). Tot slot vraagt hij ook blijvende aandacht voor de meer landelijke gebieden met hun talrijke harmonieën en amateurkunstenverenigingen.

1.5. Tussenkost van Ann Brusseel

Ann Brusseel vindt de verlaging van de leeftijd voor een aantal opleidingen zeer zinvol, zeker degene die een vroege afstemming van de fijne motoriek vereisen. Slechts twee academies bieden op dit moment die mogelijkheid en het lid pleit dan ook voor meer ambitie, in het bijzonder wat het omgaan met muziekinstrumenten betreft, al erkent zij dat ook de andere vakken belangrijk en interessant zijn.

Hoe ziet de minister precies de noodzakelijke samenwerking tussen dko en leerplichtonderwijs? Het lid wijst in dat verband op het specifieke karakter van de pedagogische omgang met zeer jonge kinderen. Wat vindt de minister van de Vlor-bemerkning over de beroepskwalificatie om het civiel effect te realiseren?

Verder is enige duidelijkheid wenselijk over het budget, hoe moeilijk dat ook is. Ook voor haar fractie is de multifunctionaliteit van schoolgebouwen een evidentie, net als de toegankelijkheid voor mensen met een lage socio-economische status of met een beperking. Vervolgens onderstreept ze het belang van de band met het hoger kunstonderwijs, niet alleen omdat dko leerkrachten nodig heeft maar ook om Vlaanderen internationaal op de kaart te zetten. Tot slot vraagt ze aandacht voor de specifieke drempels in Brussel, waar het Franstalige kunstonderwijs goedkoper is en de behuizing ronduit lamentabel.

1.6. Tussenkost van Vera Celis

Ook *Vera Celis* ligt de dko-hervorming na aan het hart, maar zij zal de vragen van haar collega's niet herhalen. Het lid pleit ervoor de bestaande kwaliteit, die door de nota wordt bevestigd en een lange traditie kent, te optimaliseren, te actualiseren en te versterken. Haar fractie wil een partner zijn in de realisatie van een helder maar sober niveaudecreet, gebaseerd op vereenvoudiging, verduidelijking en vernieuwing. De budgettaire realiteit dwingt wel tot haalbare ambities.

Meer vrijheid voor de instellingen mag geen vergiftigd geschenk worden, waar-schuwt VerDi, aangezien ze zowel organisatorisch als budgettair sterk verschillen. Hoe ziet de minister deze op pedagogisch en inhoudelijk vlak? Hoever kan ze hierbij gaan in het licht van kwalificaties en diploma? De lesinhoud moet immers herkenbaar blijven om de opgebouwde kwaliteit te behouden. Ook flexibele leer-trajecten en snelheden moeten kunnen, maar mogen niet uit de hand lopen. Is de minister het eens dat het dko geen workshopwinkel met kleine moduletjes mag worden? In de formulering van heldere eindtermen, gebaseerd op hedendaagse ontwikkelingen, moeten de relevante en waardevolle leerinhouden uit de voorbije decennia meegenomen worden.

Haar fractie is het ermee eens dat de samenwerking met het reguliere onderwijs van onderuit moet groeien en niet van bovenaf mag worden opgelegd. Elke dko-instelling moet voor zichzelf kunnen bekijken wat haalbaar is. Hoever gaat de verankering die de minister in haar nota nastreeft? Het lid sluit zich aan bij de bemerkingen over de samenwerking met amateurkunsten en hoger kunstonder-wijs. Ze hoopt dat leerkrachten en directieleden uit het dko en hun psychosociaal welzijn niet vergeten worden in loopbaandebat. Het toekomstige beleidskader zal een belangrijk onderdeel moeten vormen van de efficiëntieoefening, waarbij het lid als voorbeeld de functioneringsgesprekken met een groot aantal personeelsleden noemt. Hoe ondersteunt de minister de vernieuwingsoperatie bij de leerkrachten? Welke rol kan de lerarenopleiding hierin spelen?

1.7. Tussenkoms van Kathleen Krekels

Kathleen Krekels ziet multifunctionele en oriëntatiegerichte opleiding als een grote uitdaging. Proefprojecten op dat vlak lopen, maar het probleem is dat de academies op dat vlak ook vrij gescheiden zijn. In welke mate worden disciplines samen-gebracht en vervolgens weer uit elkaar gehaald? In welke mate worden de oplei-dingen academischer of blijft men binnen het hobbygegeven? Die denkoefening is erg belangrijk. Beide mogelijkheden moeten voor haar bestaan. Ook voor de volwassenen, die toch wat vergeten worden als doelgroep, moeten zowel de lijnen van flexibilisering als verdieping gehanteerd worden.

Hoe concretiseert de minister de efficiëntieoefening die zij aankondigt om de programmatieregelgeving, die in de plaats van de stop komt, budgettair beheers-baar te houden? Voorts heeft zij uit de toelichting begrepen dat de minister ook het zorgbeleid, dat enigszins onderbelicht blijft in de nota en waarbij het lid de participatie van kinderen met een functiebeperking als voorbeeld geeft, toch zal meenemen in het verdere traject. Verder suggereert ze als mogelijkheid tot plan-lastvermindering, om de attesten niet elk jaar opnieuw te bekijken maar ze wat langere tijd te laten meegaan. Tot slot noemt ze subsidiëring voor dko-infrastruc-tuur zeker welkom.

1.8. Tussenkoms van Kathleen Helsen

Kathleen Helsen concludeert uit de hoorzittingen van voorgaande week dat het veld verder wil werken met wat voorligt. Zij vindt het erg belangrijk dat er werk gemaakt wordt van de samenwerking met het leerplichtonderwijs en de lokale culturele actoren. Dat betekent wel dat deze krachtlijnen ook voor die partners als doelstelling moeten geformuleerd worden. Samenwerking moet immers van twee kanten komen.

Verder pleit ze ervoor om tijdig na te denken over de consequenties qua finan-ciering en kader van de – wenselijk geachte – uitbreiding van de groep die in het dko instroomt, in het bijzonder als het gaat om personen die bijzondere aandacht vragen. Zij doet er geen uitspraak over of men al dan niet dezelfde criteria als in

het dagonderwijs moet hanteren, maar vraagt er wel aandacht voor, net als voor de professionalisering van het personeel op dat vlak.

Tot slot wijst ze op de kansen op het vlak van samenwerking inzake infrastructuur en pleit ze ervoor lokale besturen mee aan tafel uit te nodigen in de gesprekken over de school van de toekomst.

2. Antwoorden van de minister

Het verheugt minister *Hilde Crevits* dat er bij de commissieleden een grote interesse en persoonlijke betrokkenheid leeft bij deze problematiek. De veralgemening van de instapleeftijd van zes jaar vindt ze bijzonder belangrijk, maar nog jonger – zoals door sommige leden bepleit werd – heeft allerlei implicaties. Naast het feit dat het kleuteronderwijs nu al vrij goed de muzische eindtermen haalt, mag men ook niet uit het oog verliezen dat dko-leerkrachten niet zijn opgeleid om les te geven aan kleuters. De opsplitsing tussen hobby en academische opleiding vindt ze een wat bevreemdende piste, zeker als ze te jong wordt gemaakt. Ze wil duidelijke doelen voor iedereen, maar ook de vrijheid geven om zelf te bepalen hoe men die haalt. Net als verschillende leden omarmt ook zij de multidisciplinariteit.

Wat de problematiek van de kansengroepen betreft, wil ze leren uit de successen van de pilootprojecten. Zij begrijpt dat de vraag wordt gesteld naar meer geld, maar de budgettaire context is nu eenmaal wat hij is. Ze pleit dan ook voor realisme, wat echter niet uitsluit dat men nadenkt over een optimale situatie voor Vlaanderen. Op het vlak van infrastructuur zijn enorme sprongen voorwaarts mogelijk. In dat opzicht pleit ze voor voluntarisme op het vlak van dubbel gebruik, waarbij de lokalen natuurlijk wel aan de normen moeten voldoen. Dat nieuwe schoolbouwconcepten van meet af aan met deze samenwerking rekening moeten houden, spreekt voor zich. AGION rekent dko-leerlingen op dit moment nog niet mee bij verbouwingsprojecten. Daar moet onderzocht worden of de opportuniteit kan ontstaan.

De context is er niet naar om de spanning tussen sociaal en normaal tarief drastisch te wijzigen. De minister wijst er dienaangaande nog op dat het kunstonderwijs voor volwassenen nog steeds publiek blijft aantrekken, dat de tarieven voor jongeren bewust heel laag bleven en dat ook de jongvolwassenen zonder attest op het verlaagde tarief gehouden worden.

Op het vlak van infrastructuurgebruik mag de lat voor samenwerking vrij hoog worden gelegd, meent de minister. Verder moet er samengewerkt worden met het culturele leven in plaats van het concurrentiedenken te bestendigen.

Voor leerlingen die extra zorg nodig hebben, zijn er nu al mogelijkheden. Wie ingeschreven is bij het VAPH komt in aanmerking voor een dko-opleiding op maat, met name een gemeenschappelijk curriculum met aangepast lessenrooster of een individueel aangepast curriculum, waarbij men eveneens op het einde van de middelbare graad een leerbewijs ontvangt. Waarbij de minister overigens erkent dat er wel nog ruimte is voor verdere verbetering en expertise-uitwisseling. De autonomie situeert zich uiteraard binnen een welbepaald budgettair kader. De minister pleit opnieuw voor realisme. Ze verzekert de commissieleden dat er vrij intens wordt overlegd met OVSG.

Iets minder dan 5 percent van de leerlingen van het deeltijds kunstonderwijs stroomt momenteel door naar het hoger kunstonderwijs. Ze erkent dat de nota op dit punt nog kan versterkt worden. De opmerkingen over de lerarenopleiding worden meegenomen in de conceptnota die daarover in voorbereiding is.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Jan DURNEZ,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
Codibel	Comité van directeurs van de Vlaamse academies beeldende kunsten
dko	deeltijds kunstonderwijs
GOK	gelijke onderwijskansen
HIVA	Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (van de KU Leuven) (nieuwe benaming voor het Hoger Instituut voor de Arbeid)
OVSG	Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VerDi	Vereniging van directeurs van de academies muziek, woordkunst en dans
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad